

Styret i KLP Banken AS
Beddingen 8
7042 TRONDHEIM

VÅR REFERANSE
18/2433

DERES REFERANSE

DATO
17.10.2018

Merknader - endelig rapport

Finanstilsynet gjennomførte stedlig tilsyn i KLP-Banken 25.-26. april 2018. Tilsynet hadde som formål å få belyst bankens overordnede styring og kontroll, samt risikoeksponering og styring og kontroll på områdene kredittrisiko personmarked (PM), markedsrisiko og likviditetsrisiko.

Til grunn for disse merknadene ligger Finanstilsynets foreløpige rapport 25. juni 2018 og styrets kommentarer til rapporten i brev av 20. september 2018.

Finanstilsynet har følgende merknader etter det stedlige tilsynet:

FORHOLD KNYTTET TIL STYRING OG KONTROLL

Overordnet styring og kontroll

Strategi og overordnede retningslinjer

I foreløpig rapport vurderte Finanstilsynet at styret i KLP Banken har fastsatt få rammer som kan muliggjøre styring av risikonivå og sammensetning av kredittporteføljen på personmarkedsområdet (PM). Finanstilsynet merker seg at styret i sitt svarbrev bekrefter at det er enig i Finanstilsynets vurdering, og at det vil bli arbeidet med fastsettelse av flere rammer.

Organisering og ansvarsforhold

KLP Banken kjøper i utstrakt grad tjenester fra morselskapets interne staber, som regnskap- og økonomi, juridisk, HR, informasjon, IT og intern revisjon. Det foreligger skriftlige utkontrakteringsavtaler. KLP Kapitalforvaltning utfører back- og middle office tjenester for bankens finansavdeling knyttet til bankens likviditetsportefølje av sertifikater- og obligasjoner. Finanstilsynet anbefalte i foreløpig rapport at det på dette området burde spesifiseres hvilke oppgaver som utføres av Finansavdelingen i KLP Banken og hvilke oppgaver som utføres av KLP Kapitalforvaltning. Dette for å få dokumentert arbeidsdeling og oppnå tilstrekkelig uavhengig kontroll med finansinvesteringene. Styret sier i sitt svarbrev at det foreligger en avtale om kapitalforvaltning og administrative tjenester mellom KLP Banken AS og KLP Kapitalforvaltning AS (datert 20. oktober 2009) som dokumenterer nødvendig arbeidsdeling på Finansområdet. Finanstilsynet ber om å få oversendt kopi av denne avtalen.

Overvåking og rapportering

Under inspeksjonen og ved tidligere anledninger har Finanstilsynet bemerket at bankens kvartalsvise risikorapport til styret bør bygges ut på området kredittrisiko PM. Finanstilsynet anbefalte i foreløpig rapport at det nå settes klare frister for når utvidelsen av risikorapporten skal være gjennomført. Finanstilsynet merker seg styrets svar på foreløpig rapport der det fremkommer at styret har satt en frist til utgangen av året for en utvidelse av risikorapporten på området kredittrisiko PM.

Styret i banken får bl.a. årlige rapporter om risikostyring og intern kontroll, compliancefunksjonens virksomhet og etterlevelse av hvitvaskingsregelverket. Av materialet tilsendt i forbindelse med inspeksjonen og i samtaler med bankens ledelse, fremgikk det ikke klart i hvilken grad administrasjonen gjennomfører kontrolltiltak for å dokumentere etterlevelse av interne og eksterne retningslinjer. I foreløpig rapport reiste Finanstilsynet spørsmål om bankens enhet for kunde- og porteføljeadministrasjon (1. linjekontroll) eller enheten for risikostyring og compliance (2. linjekontroll) på eget grunnlag gjennomfører kontrolltiltak, eksempelvis regelmessige stikkprøvebaserte undersøkelser på utvalgte områder. Finanstilsynet merker seg styrets svar om at dette ikke har vært prioritert i banken så langt, men at det fremover bør være en prioritert oppgave for banken å gjennomføre regelmessige stikkprøvekontroller innenfor utvalgte områder for å teste etterlevelse av regelverk. Finanstilsynet merker seg videre at styret vil behandle administrasjonens forslag til prioriterte områder. Finanstilsynet ber om å få oversendt styrereferat fra behandlingen av denne saken når den foreligger.

Uavhengig kontroll

KLP Banken benytter KLP-konsernets internrevisjon. Mottatt dokumentasjon og samtaler med intern revisor ga oversikt over gjennomførte prosjekter de to siste årene. Finanstilsynet vurderte i foreløpig rapport at det var få andre prosjekter som var gjennomført for å teste etterlevelse av eksterne og interne retningslinjer ut over de regulatoriske krav til internrevisjonsgjennomganger. Finanstilsynet merker seg at styret vil gi internrevisjonen i oppdrag å gjennomføre flere ikke lovpålagte revisjonsgjennomganger i 2019.

Styring og kontroll av kredittrisiko

I foreløpig rapport ba Finanstilsynet styret påse at bankens kredittstyringsdokument inneholder presise definisjoner av hva som inngår i beregningen av gjeldsgrad, belåningsgrad, likviditetsindikator og eventuelle andre parametere som har betydning for kredittbevilgning og låneutmåling, samt påse at systemmessige og manuelle bevilgningsregler er tilfredsstillende dokumentert. Finanstilsynet merker seg at styret vil be administrasjonen om å oppdatere kreditthåndboken for personmarkedet innen utgangen av året, slik at svakheter og mangler som Finanstilsynet har påpekt blir utbedret. Finanstilsynet ber om å få oversendt kopi av oppdatert kreditthåndbok for utlån til personmarkedet når denne foreligger.

I foreløpig rapport vurderte Finanstilsynet at banken har et stort forbedringspotensial i å utnytte risikomodeller og tilhørende resultater i styring og overvåking av kredittporteføljen PM. Finanstilsynet merker seg at styret er enig i Finanstilsynets vurdering og at utvikling og forbedring av risikomodeller og linjens bruk av disse i kredittbeslutninger og i styringen av kredittrisiko i banken vil bli et prioritert arbeid i tiden fremover.

Inspeksjonen avdekket at banken i sin interne misligholdsrapportering og i regnskapet har oppgitt et misligholdsvolum som er vesentlig redusert som følge av bankens egen vesentlighetsvurdering av misligholdet. Finanstilsynet ba i foreløpig rapport styret påse at misligholdsrapporteringen internt og i noter til det offentlige regnskapet rapporteres på en dokumenterbar måte. Finanstilsynet merker seg styrets svar om at administrasjonen vil se nærmere på hvordan misligholdet rapporteres både internt til bankens styre og eksternt i bankens årsregnskap for å sikre at misligholdet rapporteres på en dokumenterbar og forsvarlig måte.

Styring og kontroll av likviditetsrisiko

I foreløpig rapport påpekte Finanstilsynet at bankens stresstester på likviditetsområdet bør være strengere enn forutsetningene i beregning av likviditetsbufferkravet(LCR), bl.a. ved å benytte høyere avkortningssatser ved realisering av papirer i likviditetsbeholdningen og lengere tidshorisonter for stresstestens varighet. Dette er bl.a. viktig der det er betydelige innslag av innskudd med 31 dagers bindingstid. Finanstilsynet noterer at styret i sitt svar er enig i Finanstilsynets vurdering, men at styret fremholder at bankens stresstest allerede er betydelig strengere enn LCR-forutsetningene og at det ikke er behov for ytterligere innstramming. Finanstilsynet merker seg at styret vil be administrasjonen om å videreutvikle stresstesten slik at nøkkeltall som viser hvor lang tid det vil ta før banken er i brudd med LCR-kravet fremgår mer eksplisitt.

I foreløpig rapport ba Finanstilsynet om at styret ved neste oppdatering av beredskapsplanen på likviditetsområdet vurderer bredden av likviditetsgenererende tiltak, samt hvor hurtig tiltakene antas å virke, samt volumeffekter av ulike tiltak. Finanstilsynet merker seg at styret i sitt svar opplyser at en i neste gjennomgang av beredskapsplanen for likviditetskrise vil vurdere flere alternativer for likviditetsgenererende tiltak med tids- og volumangivelse av de ulike tiltakene.

Finanstilsynet påpekte i foreløpig rapport at KLP Boligkredits og KLP Kommunekredits årsrapporter for 2017 ikke inneholder noen beregninger av sikkerhetsmassens overpantsettelse, men at dette inngår i risikorapporter til styret. I sitt svar til foreløpig rapport bekrefter styret at beregnet overpantsettelse for sikkerhetsmassen vil bli vist i datterselskapenes årsrapporter for 2018.

Tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering

I foreløpig rapport vurderte Finanstilsynet at bankens risikoanalyse på hvitvaskingsområdet var for generell og at den kunne vært bedre tilpasset KLP Bankens kunde- og produktsegmenter. Det fremgikk ikke av tilsendt dokumentasjon i forkant av inspeksjonen hvilke egenskaper ved kunden/transaksjonen som KLP Banken har definert skal føre til flagging i det elektroniske overvåkningssystemet. Gjennomgang av et utvalg enkeltsaker under inspeksjonen viste at kundekontrollskjemaene var mangelfullt utfylt.

I foreløpig rapport anbefalte Finanstilsynet styret å gjennomføre et internkontrollprosjekt på området etterlevelse av regelverket for hvitvasking.

Finanstilsynet merker seg styrets svar om at styret vil påse at bankens risikoanalyse på hvitvaskingsområdet blir bedre dokumentert, og at det tydelig skal fremkomme hvor risikoen for hvitvasking og terrorfinansiering ansees å være størst. Videre vil styret påse at banken tydeliggjør i rutineene slik at kommentarfeltene i kundekontrollskjemaene inkluderer en bedre beskrivelse av

kundeforholdets formål og midlers opprinnelse. Finanstilsynet noterer styrets opplysning om at for 2019 vil internrevisjonen gjennomføre en revisjon av hele hvitvaskingsregelverket.

Finanstilsynet ber om å motta kopi av protokollen fra styremøtet hvor Finanstilsynets merknader blir behandlet.

Kopi av dette brevet bes sendt til ekstern og intern revisor.

For Finanstilsynet

Linda Støle Hårstad
seksjonssjef

Aimée Staude
tilsynsrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.